

arallegim
Recomanacions
per a una primavera
per no parar de
llegir: de Vinyoli
a Jane Austen i
Gay Talese

29

**MIQUEL
PUIG**

economista

A diferència de Piketty,
Wilkinson ens proposa
un camí practicable
contra la desigualtat:
imitem els països nòrdics

28

HERIBERT PADROL
advocat

Sorprèn que els polítics
no acceptin l'existència
dels múltiples dèficits
institucionals espanyols
i no proposin reformes

P 04-05

RACISME

RUTH MARICOT

Z.M.:
"Per què
m'identifiquen?"

Policia:
"Per ser negre"

Detingut només pel color de la pell

Dos agents implicats declaren
dimarts per la detenció d'un noi
de 21 anys d'origen pakistanès

Z.M. ha iniciat la primera acció
legal a l'Estat en dues dècades
per identificació per perfil ètnic

YEVGENY VOLOKIN / REUTERS

P 14-15

Incendi i caos mortal a Odessa

Mentre Merkel i Obama amenaçaven ahir Rússia de més sancions, els xocs militars
a l'est d'Ucraïna pujaven de to. A Odessa un incendi va provocar uns 40 morts

P 18

La Xina pot convertir-se aviat en líder econòmic mundial

El Banc Mundial creu
que serà la primera
potència aquest any

P 10

Els jutges catalans que defensen el 9-N no pensen fer-se enrere

Avui i demà, amb l'ARA

El CD de Messengers, ...go higher!

CD
Messengers
12,99 €

BONDIA

ANTONI BASSAS

EDITOR

El debat de la crispació no és per a cíncics

Un tercer Onze de Setembre consecutiu amb el milió llarg de persones al carrer demanant la independència amb un somriure i sense trencar ni un vidre és un èxit que l'Estat vol evitar. Són imatges d'una golejada ciutadana que fan la volta al món. En conseqüència, qualsevol mínim episodi que permeti vincular procés i violència serà esgotadorament utilitzat en contra de la pacífica societat catalana. Que els agitadors afirmen que de la consulta val més no parlar-ne revela la profunditat de les seves conviccions democràtiques. Però que ho facin els que fa més de vint anys que van per les teles i les ràdios dient de Catalunya el que no dirien d'altres ètnies o pobles, sense cap preocupació per la convivència, revela directament el seu cinisme.

a

L'EDITORIAL

Contra el racisme institucionalitzat

Fa uns dies un gest intel·ligent i espontani del futbolista brasiler del Barça Dani Alves com a resposta a una agressió racista –li van llançar un plàtan mentre jugava, i ell, com si res, el va agafar i se'l va cruspir– es va convertir en una imatge repetida a les xarxes com a denúncia col·lectiva contra la intolerància racial. La reacció en cadena a la resposta enginyosa del futbolista és una prova que afortunadament creix la consciència ciutadana davant el racisme. També va ser ràpida la reacció del club de futbol que jugava el partit, el Vila-real, que va expulsar de per vida l'aficionat agressor un cop va ser identificat i detingut per la policia.

Per desgràcia, però, les coses no sempre van així. Persisteix en certs entorns un racisme absurd i, encara més intolerable, emparat o fins i tot propiciat per autoritats públiques. Aquest és el cas que denunciem avui al diari, a través del testimoni d'un noi de 21 anys d'origen pakistanès resident a Santa Coloma de Gramenet, on va arribar als 14. Ara fa un any Z.M. va ser víctima al centre

de Barcelona d'una identificació i detenció arbitràries, només pel seu color de pell, tal com li va confessar el mateix policia que va procedir a traslladar-lo a una comissaria, sempre segons el testimoni del noi afectat. Ja hauria estat sorprenent la petició d'identificació només a partir del prejudici ètnic, però és que, a més, quan l'afectat va fer notar que la situació podia constituir un abús d'autoritat, els agents van endurir la seva actuació i van dedicar-li insults –“mono”– com els que encara de vegades se senten en alguns camps de futbol dirigits a jugadors com Dani Alves.

Actituds racistes com la presumptament patida per Z.M. creen un clima d'impunitat,

perjudiquen ciutadans individuals i, també, els mateixos cossos de seguretat, que acaben sent vistos amb recel per la població immigrada. A més, bones pràctiques com les de la policia local del municipi madrileny de Fuenlabrada són la prova que quan s'apliquen protocols no racistes en les identificacions i detencions els resultats milloren ostensiblement. Cal ser implacable amb els que dins les forces policials actuen per motius racistes.

Si ja és greu el racisme espontani als estadis, ho és encara més el que surt dels cossos policials

perjudiquen ciutadans individuals i, també, els mateixos cossos de seguretat, que acaben sent vistos amb recel per la població immigrada. A més, bones pràctiques com les de la policia local del municipi madrileny de Fuenlabrada són la prova que quan s'apliquen protocols no racistes en les identificacions i detencions els resultats milloren ostensiblement. Cal ser implacable amb els que dins les forces policials actuen per motius racistes.

arasi / arano

Sí

Santi Vila

El conseller de Territori i Sostenibilitat impulsa una llei que posarà sancions als bancs que acumulin pisos buits en municipis on hi hagi una alta demanda d'habitatges.

No

Dídac Ramírez

Tot i ser comprensibles les raons de la falta d'alumnes i de recursos, és una pèrdua per a la Universitat de Barcelona, de la qual és rector Ramírez, la desaparició del grau de romàniques.

DE FIT A FIT

DE BARCELONA A MANCHESTER
A partir de **44€** per trajecte, impostos inclosos

Jet2.com
Friendly low fares

Subjecte a disponibilitat. Veure termes i condicions. Informació correcta al moment de la impressió.

Racisme Pràctiques policials

Identificat i detingut pel

Un noi inicia la primera acció legal a l'Estat en dues dècades per identificació per perfil ètnic

Reportatge

JOAN SERRA
BARCELONA

Passeig de Sant Joan de Barcelona. Ara fa un any. Un noi d'origen pakistanès de 21 anys, veí de Santa Coloma de Gramenet i que respon a les inicials Z.M., es disposa a fer una fotografia a un amic que el visita. L'escena sembla innocent. Els amics conversen mentre un cotxe de la Policia Nacional ja els ha vist. Desconeixedors dels esdeveniments que se succeiran, decideixen aixecar-se del banc i anar a menjar alguna cosa. La patrulla dona la volta i s'atura davant seu: el noi que serà interrogat és de pell bruna, tot i que parla un català immaculat, fruit d'haver estat a escolaritzat a Catalunya des dels 14 anys. El policia li demana que s'identifiqui. El noi té els papers en regla. Està tranquil. Està molest.

Comença una conversa que complirà tots els cànons d'una pràctica policial discriminatòria. "Per què m'identifiquen?", pregunta el noi. "Home, a un alemany segur que no l'identificaré", respon l'agent de la Policia Nacional. "Sí, és per ser negre", admet. "No abusis de l'autoritat", replica el noi d'origen pakistanès. El policia surt del cotxe, li etziba una bufetada i el deté. Camí de la comissaria, l'agent qualifica el noi de "mono" i l'amenaça d'intercedir en la renovació dels seus papers, desconeixent que la situació legal de la víctima no corre perill, s'ha beneficiat del reagrupament familiar. Després de notificar la detenció a comissaria, els policies deixen en llibertat el noi a la Zona Franca. La primera decisió de Z.M. és denunciar el que ha patit als Mossos d'Esquadra. A la comissaria no hi troba complicitat. L'endemà continua el periple a la Ciutat de la Justícia. L'escolten, tramiten la denúncia i li recomanen que contacti amb SOS Racisme. Ha iniciat la lluita.

Els condicionants del cas de Z.M. faciliten la denúncia, la primera acció legal feta a l'Estat en els últims 22 anys contra les identificacions per perfil ètnic. El jove té permís de residència de llarga durada, compta amb testimonis de la detenció -executada per la sospita que estava de manera il·legal al país- i el policia va

admetre en el diàleg amb el noi que l'estava identificant pel color de la pell. Amb l'ajuda de les entitats SOS Racisme i Open Society Justice Initiative, el procés ha desembocat en una reclamació administrativa davant del ministeri de l'Interior per violació del principi de no discriminació previst a la Constitució espanyola i en nombrosos tractats internacionals ratificats per l'Estat. A banda de la via administrativa, iniciada a l'abril, la víctima ha obert un procediment penal, amb una denúncia per detenció i agressió dels policies. Els agents implicats declararan dimarts.

Z.M. encara recorda el que li van dir a la Ciutat de la Justícia després de formalitzar la denúncia: "La persona que va obrir l'expedient em comentar: «Perdona, no et pensis que tots som iguals»". El noi, que va arribar a Catalunya amb la seva mare, dues germanes i un germà per retrobar-se amb el seu pare -que hi treballava des de l'any 2000-, lamenta la manera com es van vulnerar els seus drets. "Des dels 14 anys que sóc aquí, em sento català, segurament coneix la història d'aquest país millor que el policia que em va detenir, i em trobo amb això. En el país que hem de construir no hi poden tenir cabuda aquests comportaments -exposa Z.M.-. I crec que lluitant podem canviar algunes coses", afegeix.

La solució dels formularis

Les organitzacions que han assessorat el noi de Santa Coloma de Gramenet apunten que el govern espanyol té a l'abast mesures per evitar les identificacions per perfil ètnic. Són accions que ja han estat recomanades per la Defensora del Poble i el Relator Especial sobre Racisme de l'ONU, i entre les quals

figuren la prohibició expressa del perfil ètnic en la normativa i la introducció legal del concepte de sospita raonable, l'ús de formularis que registrin les identificacions policials -que els agents haurien d'omplir amb els motius del control- i la formació dels policies en matèria de drets humans.

A l'Estat hi ha experiències d'èxit. És significatiu el cas de la Policia Local de Fuenlabrada, que ha introduït els formularis d'identi-

ficació en l'actuació dels agents, de manera que els policies han de deixar constància dels motius del control, les dades de la persona identificada i el resultat d'aquesta acció, a banda de facilitar informació als ciutadans dels seus drets i de les vies de denúncia. Fuenlabrada ho va aplicar sota l'aixopluc del projecte STEPSS (Strategies for Effective Police Stop and Search) i ha tingut continuïtat, amb resultats sorprenents. "Abans fèiem unes 8.000

El context

Pràctiques policials que no han desaparegut

Què és el perfil ètnic?

És la utilització dels estereotips racials o ètnics, en lloc de la conducta individual o altres dades objectives, a l'hora de fer comprovacions d'identitat, registres o escorcolls al carrer. Aquestes pràctiques dels cossos policials es basen en l'assumpció, conscient o inconscient per part de l'agent, que les característiques ètniques o racials ajuden a predir quines persones podrien estar involucrades en conductes delictives o il·lícites.

Són discriminatòries?

Nombrosos organismes internacionals han expressat que les identificacions per perfil ètnic són pràctiques discriminatòries. Així ho han certificat el Comitè per a l'Eliminació de la Discriminació Racial de les Nacions Unides, la Comissió Europea contra el Racisme i la Intolerància, i l'Agència per als Drets Fonamentals de la Unió Europea. Aquest últim organisme ha establert que els controls per perfil ètnic són "il·legals".

Són pràctiques eficaces?

El perfil ètnic no és una mesura eficaç. A Fuenlabrada la Policia Local va implementar l'ús de formularis per justificar identificacions. En els sis mesos d'aplicació de la prova, la taxa de desproporcionalitat en la identificació de persones marroquines va passar de 9,6 a 3,4 punts. La Universitat de València va publicar un informe l'octubre del 2013 en què demostrava amb dades l'existència d'identificacions per perfil ètnic a Espanya.

color de la pell

ELS DRETS VULNERATS DE LA VÍCTIMA
Z.M., víctima de la detenció per perfil ètnic, aquesta setmana al portal de la seu de SOS Racisme a Barcelona. RUTH MARIGOT

identificacions anuals. Des que vam introduir els formularis per justificar les identificacions, la xifra s'ha reduït a la meitat. I hem aconseguit un nivell d'eficàcia altíssim. Ara tres de cada deu persones que hem identificat havien comès alguna infracció. Són xifres més bones que les que obté Scotland Yard", subratlla José Francisco Cano de la Vega, cap de la Policia Local de Fuenlabrada.

"És una paradoxa que no s'apliquin els formularis. Són extensibles

Actitud
"Sí, és perser negre", li van dir al noi d'origen pakistanès quan el van detenir

Experiència
La Policia de Fuenlabrada ha introduït els formularis per justificar els controls

Què diu la legislació?

L'ordenament jurídic espanyol no delimita els criteris objectius que han d'utilitzar els agents per exercir les identificacions. La potestat de fer controls i escorcolls es regula a la llei de seguretat ciutadana, revisada ara pel PP. No s'estableix una prohibició expressa sobre l'ús de perfils ètnics per part de la policia. El Tribunal Constitucional va establir que les identificacions no són discriminatòries quan es fan en el marc del control migratori.

El precedent

Rosalind Williams, la primera denúncia a l'Estat per perfil ètnic

Rosalind Williams és una ciutadana espanyola d'origen afroamericà –nascuda a Nova Orleans i resident a Madrid– que va protagonitzar la primera acció legal per denunciar una identificació per perfil ètnic. A Williams la policia li va demanar la documentació en una estació de tren el desembre del 1992 pel simple fet de ser negra. Sorpresa per haver estat l'única persona identificada, va reclamar els motius a la policia i l'agent li va respondre que tenia l'obligació de controlar les "persones de color". Després d'un llarg procediment judicial, Williams va interposar un recurs d'empara al Tribunal Constitucional. El tribunal va rebutjar-lo i va argumentar que "determinades característiques físiques o ètniques" poden servir per exercir controls migratoris sense que sigui una pràctica discriminatòria. El Comitè de Drets Humans de les Nacions Unides va pronunciar-se el 2009 a favor de Williams –17 anys després dels fets– i va condemnar l'estat espanyol per una violació de l'article 26 del Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics. Però el govern espanyol no ha pres les mesures per evitar aquestes pràctiques.

a qualsevol servei policial. A Fuenlabrada reduïm cada any els índexs de criminalitat", diu Cano de la Vega, president de la Unió Nacional de Caps i Directius de Policia Local (Unijepol) i portaveu de la Plataforma per la Gestió Policial de la Diversitat, una xarxa de col·laboració entre caps policials i organitzacions civils en defensa d'aquestes bones pràctiques. "El concepte de sospita raonable s'hauria de poder introduir a la llei de seguretat ciutadana. És responsabilitat dels poders públics que la policia actuï amb legitimitat", afegeix el cap policial.

"La nova llei de seguretat ciutadana és una oportunitat històrica per limitar els poders de la policia per actuar de manera discriminatòria", explica Cristina de la Serna, advocada especialitzada en protecció de drets humans i col·laboradora a l'Estat d'Open Society Justice Initiative. L'únic moviment del govern del PP per revertir les identificacions per perfil ètnic ha estat l'aprovació, a l'inici de la legislatura, d'una circular de la direcció general de la Policia que instava els agents a evitar "actuacions massives o indiscriminades basades únicament en criteris ètnics". La circular, però, continua sent insuficient. ■

Protesta per demanar el tancament de la unitat de perfils demogràfics de la policia de Nova York, el novembre del 2011. ANDREW BURTON / REUTERS

Nova York tanca la unitat que espiava musulmans

Un programa policial secret infiltrava agents de paisà en la comunitat àrab

MATT APUZZO
JOSEPH GOLDSTEIN
THE NEW YORK TIMES

NOVA YORK

L'ajuntament de Nova York va anunciar el 15 d'abril el tancament d'un programa policial secret que infiltrava agents de paisà en la comunitat àrab amb l'objectiu d'espiar converses i recopilar informació sobre els hàbits quotidians dels musulmans. És el primer pas del nou alcalde, el demòcrata Bill de Blasio, per acabar amb les pràctiques d'espionatge implantades després de l'11-S.

Per molts musulmans, aquesta brigada, coneguda com la unitat de perfils demogràfics, era una prova que la policia considerava sospitosos tots els seus moviments. "La unitat va provocar un estat de guerra psicològica a la comunitat –denuncia Linda Sarsour, portaveu de l'Associació d'Àrabs Americans de Nova York–. Documentaven on vivim, els restaurants on mengem, els llocs on resem o els llocs on fem la compra", afegeix Sarsour.

Segons el portaveu de la policia, Stephen Davis, la unitat ja estava inactiva des del mes de gener, quan De Blasio va arribar a l'alcaldia. El mes passat els seus membres van ser reassignats. "Entendre el comportament de determinats perfils demogràfics pot ser un element útil per avaluar possibles amenaces, però en el futur recopilem aquesta informació a través del contacte directe amb els representants de les comunitats", assegura Davis.

L'objectiu de la unitat de perfils demogràfics era identificar els llocs on un hipotètic terrorista es podia integrar socialment. Els agents de paisà buscaven espais de trobada de

radicals que poguessin servir a la policia per assabentar-se amb antelació de possibles atacs terroristes. Tenien l'ordre de parlar amb empleats de negocis àrabs per sondejar l'estat d'opinió de la comunitat.

La policia tenia identificats, amb mapes i fotografies, els llocs on els albanesos jugaven a escacs a la tarda, els llocs on els egipcis miraven partits de futbol o els llocs on els asiàtics jugaven a criquet. Però després d'anys recopilant aquest tipus d'informació, la policia reconeix que aquesta tasca no ha generat ni una sola pista sobre cap possible atac terrorista.

Iniciativa d'espionatge àmplia

La unitat de perfils demogràfics formava part d'una iniciativa d'espionatge àmplia que també va infiltrar informadors en grups d'estudiants àrabs. A més, la policia va designar mesquites senceres com a possibles organitzacions terroristes. Una etiqueta que li permetia recopilar les matrícules de tots els cotxes que hi havia als aparcaments, gravar en vídeo totes les persones que hi entraven i en sortien, o enregistrar-ne tots els sermons amb micròfons ocults.

Quan era candidat a l'alcaldia, Bill de Blasio havia assegurat que estava "molt preocupat" per la vigilància de les mesquites. Tot i que algunes de les investigacions es van allargar durant anys, aquesta feina mai va servir perquè la policia acabés presentant càrrecs contra una mesquita o una associació musulmana pel fet de ser realment una organització terrorista.

El 15 d'abril De Blasio va afirmar en un comunicat que el tancament de la unitat de perfils demogràfics és "un pas endavant molt important per suavitzar les tensions entre la policia i les comunitats a les quals serveix, perquè els policies i els ciutadans es puguin ajudar mútuament a l'hora de perseguir els autèntics dolents". ■